

Brüsszel, 2017.12.19.
COM(2017) 787 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

Árucsomag: az egységes piacba vetett bizalom megerősítése

1. AZ EGYSÉGES ÁRUPIAIAC MEGERŐSÍTÉSE

Az egységes áruipiac az Európai Unió egyik legnagyobb vívmánya. 2018-ban ünnepeljük létrejöttének 25. évfordulóját. Alapja a fogyasztók, a vállalkozások és a hatóságok közötti bizalom. A fogyasztóknak bízniuk kell abban, hogy az általuk vásárolt és használt termékek biztonságosak. A vállalkozásoknak pedig abban kell bízniuk, hogy a piacon egyenlő versenyfeltételek érvényesülnek, vagyis a szabályok mindenre vonatkoznak és mindenkit egyformán védenek. A vállalkozásokat – különösen a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) – meg kell szabadítani a felesleges bürokratikus terhektől, hogy ezzel is növeljük a vállalkozói készséget, és ösztönözzük a munkahelyteremtést. A bizalomnak köszönhetően az EU-ban eddig nem látott mértékű piaci integráció jött létre; a bizalom mindig is a gazdasági növekedés alapja volt és továbbra is az marad. 2009 óta csak az ipar hozzáadott értéke reálértéken 25 %-kal nőtt a 27 tagú EU-ban (23 %-kal a 28 tagú EU-ban). Mára az ipar hozzáadott értékének gazdasághoz viszonyított aránya ezért jelentősen, 15,5 %-ról (a 28 tagú EU-ban 14,7 %-ról) 17,1 %-ra (a 28 tagú EU-ban 16,1 %-ra) növekedett 2009 óta¹.

Amint azt az egységes piaci stratégia² is hangsúlyozza, az EU-nak és az egységes piacnak egyaránt alkalmazkodnia kell a változó környezethez. A termékek és a szolgáltatások piacán jelen lévő akadályok visszafogják az uniós gazdaság eredményességét, termelékenységét és versenyképességét. A vállalkozások gyakran fojtogatónak érzik az elavult és számukra túlzott terheket jelentő szabályozásokat, miközben nem jutnak hozzá az alapvető információkhoz. Továbbá az uniós termékszabályok figyelmen kívül hagyása gátolja a valóban egyenlő versenyfeltételek megteremtését.

Az egységes piaci stratégia célkitűzéseit az Európai Parlament és a Tanács is jóváhagyta, és felkérték a Bizottságot, hogy szüntesse meg a fennmaradó akadályokat, és mozdítsa elő a megfelelő megoldások kidolgozását³. A vezetői ütemtervből következik, hogy az Európai Tanács 2018 márciusában áttekinti az egységes piaci stratégiák 2018-ra meghatározott határidőinek teljesítését⁴.

Az egységes áruipiac esetében különösen két továbbra is fennálló szerkezeti gyengeséget kell sürgősen felszámolni, hogy az egységes áruipiacban rejlő lehetőségeket teljes mértékben ki lehessen használni, és az egységes áruipiac igazolja a belé vetett bizalmat. A lehetőség már megvan: a fogyasztók, a vállalkozások és a hatóságok készen állnak, csupán meg kell teremtenünk e lehetőség kihasználásához szükséges feltételeket.

Az egységes áruipiac egyik szerkezeti gyengesége a harmonizált uniós termékbiztonsági szabályok érvényesítéséhez kapcsolódik. Hiába vannak széles körű biztonsági szabályok, még mindig túl sok illegális és nem biztonságos termék van a piacon. Ezek a termékek nagy kockázatot jelentenek a fogyasztók számára. Nem kapják meg ugyanis a pénzükért a megfelelő ellenértéket, és előfordulhat, hogy egészségügyi kockázatnak vannak kitéve. Nem engedhetjük, hogy az uniós termékszabályok érvényesítésének hiánya tisztességtelen előnyhöz juttassa

¹ Forrás: Eurostat (a 2016. évi adatok ideiglenesek). Az adatok a feldolgozóipart, a nyersanyag-kitermelő ipart és a közműipart foglalják magukban. Nem terjednek ki az üzleti szolgáltatásokra és az építőiparra, melyek azonban szorosan kapcsolódnak az uniós iparhoz, mindenekelőtt az értékláncok és a szolgáltatószektor növekvő szerepe miatt.

² COM(2015) 550 final, „Az egységes piac továbbfejlesztése: a polgárok és vállalkozások lehetőségeinek bővítése”, 2015.10.28.

³ Az Európai Parlament állásfoglalása az egységes piacra vonatkozó stratégiáról, 2016. május 26., P8_TA(2016)0237; Az Európai Tanács 2015. december 15-i következtetései.

⁴ Európai Tanács, vezetői ütemterv <http://www.consilium.europa.eu/media/21594/leaders-agenda.pdf>, 2017. október

azokat, akik szándékosan megpróbálják megkerülni az alapvető biztonsági szabályokat. A Bizottság a közelmúltban intézkedéseket fogadott el a szellemi tulajdonjogok megsértése elleni intézkedések hatékonyabb érvényesítésére⁵. Itt az ideje azonban, hogy többet tegyünk a szabályok betartatásáért. Egy akkora piacon, mint az uniós egységes piac, a szabályok érvényesítéséért felelős tagállami hatóságoknak megfelelően együtt kell működniük annak érdekében, hogy a nem biztonságos termékeket gyorsan és eredményesen kivonják a piacról.

A másik szerkezeti gyengeség a harmonizált uniós termékbiztonsági szabályok hatálya alá nem vagy csak részben tartozó termékekhez, például bútorokhoz, asztali árukhoz vagy bizonyos építőipari termékekhez kapcsolódik. Ezek a termékek az egyik tagállamban biztonságosnak és a közérdekkel összhangban lévőknek minősülnek, míg egy másik tagállamban nehézségekbe ütközhet a piacra jutásuk. A nemzeti sajátosságok és hagyományok miatt előfordulhatnak teljesen elfogadható eltérések. A piacra jutás megtagadását azonban közpolitikai szempontok alapján kellőképpen meg kell indokolni. Az érintett termékek forgalmazóinak segítséget kell nyújtani a piaci akadályok pontosabb megértéséhez és leküzdéséhez. Az üzleti lehetőségeket javítani kell, különösen a kkv-k számára.

Ezért a Bizottság ma egy olyan „áruksomagra” vonatkozóan nyújt be javaslatot, amely az egységes áru piac megfelelő működése érdekében átfogóan rendezné ezeket a problémákat. A csomag két ambiciózus jogalkotási javaslatot tartalmaz. Az első javaslat célja az uniós termékszabályok betartásának és érvényesítésének javítása⁶. A második javaslat az egységes piacon belüli kölcsönös elismerés felülvizsgálatára és használatának megkönnyítésére irányul⁷. Az „áruksomagot” a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló (EU) 2015/1535 irányelv működéséről szóló jelentés (2014–2015 között)⁸, valamint a 765/2008/EK rendelet végrehajtásáról szóló jelentés⁹ és az e közleményben foglalt „puha” jogi eszközök egészítik ki, amelyek célja a bizalom erősítése az egységes piacon.

2. BIZALOM AZ UNIÓS TERMÉKSZABÁLYOK ÉRVÉNYESÍTÉSÉBEN

A fogyasztók biztonsága és a környezetvédelem az egységes áru piac két sarokköve. EU-szerte közös biztonsági és környezetvédelmi szabályokat fogadtunk el a biztonsági kockázatok, a szennyezés és a környezeti károk elleni védekezés jegyében. Mégis számos fogyasztót

⁵ Lásd a Bizottság által 2017. november 29-én elfogadott szellemi tulajdon-jogi csomagot, amely több intézkedést is tartalmaz, valamint egy közleményt a jelenkor társadalmi kihívásaira választ adó kiegyensúlyozott szellemi tulajdonjog-érvényesítési rendszerről (SWD(2017) 430 final).

⁶ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a termékekre vonatkozó uniós harmonizációs jogszabályok betartására és érvényesítésére vonatkozó szabályok és eljárások megállapításáról, és a 305/2011/EU, az 528/2012/EU, az (EU) 2016/424, az (EU) 2016/425, az (EU) 2016/426 és az (EU) 2017/1369 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2004/42/EK, a 2009/48/EK, a 2010/35/EU, a 2013/29/EU, a 2013/53/EU, a 2014/28/EU, a 2014/29/EU, a 2014/30/EU, a 2014/31/EU, a 2014/32/EU, a 2014/33/EU, a 2014/34/EU, a 2014/35/EU, a 2014/53/EU, a 2014/68/EU és a 2014/90/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról (COM(2017)795).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott termékek kölcsönös elismeréséről (COM(2017)796).

⁸ A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az (EU) 2015/1535 irányelv működéséről (2014–2015 között) (COM(2017)788).

⁹ A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. július 9-i 765/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról (COM(2017)789).

tudatosan és szándékosan félrevezettek, amikor dízelautót vásároltak. Sajnos, nem az autó az egyetlen olyan árucikk, amelynél a szabályok megkerülésével torzult a verseny. Európában nap mint nap számos nem biztonságos terméket adnak el, a tévesen felcímkézett termékektől kezdve a súlyos egészségügyi vagy környezeti kockázatot jelentő termékekig. 2011 és 2017 között körülbelül 2500 esetben kellett illegális termékeket kivonni a piacról¹⁰. És ez valószínűleg csak a jéghegy csúcsa.

Az uniós termékszabályok az EU piacon megtalálható gyártott termékek túlnyomó többségére kiterjednek. E termékek értéke 2 400 milliárd EUR, és mintegy 5 millió vállalkozás állítja elő, illetve forgalmazza őket. Az uniós szabályok lehetővé teszik, hogy a termékek szabadon áramoljanak az Unión belül, úgy, hogy közben biztosítják a környezet, az egészség és a biztonság magas szintű védelmét. Számos ágazat, így például a gyermekjátékok és az elektronikus berendezések esetében az EU a bürokratikus terhek kiküszöbölésével segíti a piacra jutást. Az egységes piac megfelelő működéséhez egyenlő versenyfeltételekre van szükség a vállalkozások számára, továbbá egyértelmű szabályokra és szigorú fogyasztóvédelemre. A bizalmat és az egyenlő versenyfeltételeket más ágazatokban – így például az élelmiszer-, a növényegészségügyi és az állategészségügyi ágazatban – már sikerült megteremteni az uniós szinten elfogadott szigorú szabályoknak köszönhetően.

A világot, amelyben élünk, egyre jobban átalakítják az olyan társadalmi változások, mint a globalizáció és a digitalizáció. Az EU-n belül a termékek és az értékesítési láncok egyre inkább összekapcsolódnak. Másfelől viszont a tagállami piacfelügyeleti hatóságok nem rendelkeznek elég erőforrással, és csak a tagállamuk területén működhetnek. A szabályok érvényesítését európai perspektívába kell helyeznünk. Túlságosan gyakran történik meg, hogy az egyik tagállamban megindított vizsgálat az államhatárnál véget ér. Ennek az ellentmondásnak a feloldása érdekében a piacfelügyeletnek következetesnek kell lennie, függetlenül attól, hogy az adott terméket az EU-n belül vagy kívül gyártották, és hogy online vagy offline értékesítették-e.

Más uniós kezdeményezésekkel, például az iparpolitikai stratégiával¹¹, a digitális egységes piaci stratégiával¹² és annak felidős felülvizsgálatával¹³, valamint a vámügyi kockázatkezelési cselekvési tervvel¹⁴ összhangban ezért a Bizottság javasolja a **közös uniós biztonsági szabályok hathatósabb érvényesítését**. A fogyasztóknak újból tudniuk kell bízni abban, hogy az az áru, amit akár online, akár offline vásárolnak, biztonságos. Az esetlegesen felmerülő problémák megoldásához olyan keretrendszerre van szükségünk, amellyel megfelelően kezelhetők a kockázatok és helyreállíthatók az egyenlő versenyfeltételek.

Az egységes árupiac lényege az, hogy gazdasági lehetőségeket teremtsen, fokozza a versenyképességet, és képessé tegye az EU-t arra, hogy leküzdje a globális gazdaság kihívásait. Ugyanakkor a globalizáció előnyünkre fordításáról szóló bizottsági vitaanyag hangsúlyozta, hogy az EU-nak fel kell lépnie az egyenlő versenyfeltételek visszaállítása

¹⁰ Forrás: RAPEX. Ez a szám csak az uniós harmonizációs jogszabályok hatálya alá tartozó termékeket foglalja magában.

¹¹ COM(2017) 479 final, Beruházás az intelligens, innovatív és fenntartható iparba: Az Európai Unió megújított iparpolitikai stratégiája.

¹² COM(2015) 192 final, Európai digitális egységes piaci stratégia.

¹³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-single-market-mid-term-review>.

¹⁴ COM(2014) 527 final, Az uniós vámügyi kockázatkezelési stratégia és cselekvési tervről: a kockázatok kezelése, az ellátási lánc biztonságának megerősítése és a kereskedelem előmozdítása.

érdekében, és szigorúan kell érvényesítenie az uniós szabályokat¹⁵. Egy nyitott egységes piacon a szabályok védik az uniós polgárok biztonságát. Az egységes piac csak akkor működhet jól, ha garantálható a szóban forgó védelemben vetett nagy fokú bizalom. Kizárólag a szabályok szigorú érvényesítésével érhetjük el, hogy a szabályoknak megfelelő termékeknek egymással, és ne a szabályoknak nem megfelelő termékekkel kelljen versengeniük.

a) A szabályok hatékony érvényesítése a határok nélküli egységes piacon

A piaci felügyeletet a tagállamok látják el. Jogosan, hiszen ők tudják a legjobban szemmel tartani a saját piacukat, és kiszabni az esetlegesen szükséges büntetéseket, mivel ők vannak a legközelebb az esetleges szabálytalanságokhoz, elsőként tudnak reagálni, és ők ismerik a legjobban a gazdaságukat.

A tisztán tagállami szintű szabályérvényesítés azonban nem elegendő. Az Unióban több mint 500 különböző piacfelügyeleti hatóság létezik (számuk tagállamonként 1 és 200 között változik), amelyek egyetlen egységes piacon próbálnak felügyelni meghatározott termékeket. A vállalkozások sokszor helyileg nem ott működnek, mint az a piacfelügyeleti hatóság, amely észleli a problémát. Ez nehézségeket okoz az alkalmazandó jog és a joghatóság megállapítása, az igazságszolgáltatáshoz való jog és a határozatok végrehajtása tekintetében. Jelenleg a tisztességtelen kereskedők kihasználják a piac széttagozottságát, veszélyeztetve ezzel a termékek biztonságosságát és a fogyasztók biztonságát.

Bár a szándék tagállami szinten megvan, a szabályok egységes árupiacon való érvényesítését gyakran gátolja az, hogy nincsen elegendő erőforrás (személyi, pénzügyi és laboratóriumi kapacitás), és nem kielégítő a koordináció és a kommunikáció. A tisztességtelen kereskedők nyereszkeskednek a nem biztonságos termékek forgalmazásán, miközben a számlát a hatóságoknak kell állniuk, például nekik kell megsemmisíteniük az ilyen termékeket. Egy integrált egységes árupiacon tehát szorosabban össze kell hangolni a nem biztonságos termékek tagállami hatóságok általi ellenőrzését, hogy a tisztességtelen kereskedők ne tudjanak elrejtőzni a határok mögött, és az uniós szabályok be nem tartása elleni fellépés az egész Unióban egységes legyen.

Ezért ez a csomag – amely adott esetben kiegészíti és továbbfejleszti a jelenlegi és jövőbeli uniós harmonizációs jogszabályokat – nagy lépés a hatékonyabb érvényesítés felé¹⁶.

A szabályérvényesítésért felelős hatóságok az **összekötő hivatalokon** keresztül szorosabban együtt tudnak majd működni. Könnyebb lesz felhasználni más tagállamok bizonyítékait, vizsgálati jelentéseit és határozatait. Alapesetben ha valamely termékről egy tagállamban megállapítják, hogy az nem felel meg az uniós termékszabályoknak, a bizonyítékokat és a határozatokat az uniós szintű érvényesítés megkönnyítése érdekében továbbítani lehet egy másik tagállamba.

¹⁵ Európai Bizottság, *Vitaanyag a globalizáció előnyünkre fordításáról*, 2017. május 10.

¹⁶ A lex specialis elvvel összhangban az érvényesítési rendeletjavaslatot csak akkor kell alkalmazni, amennyiben más, már létező vagy jövőbeli uniós harmonizációs jogszabályok nem tartalmazzak az itt meghatározottakkal megegyező célkitűzésű, jellegű vagy hatályú különös rendelkezéseket. Különösen érvényes ez – többek között – a kábítószer-prekursorokra, orvosi eszközökre, in vitro diagnosztikai orvostechikai eszközökre vonatkozó uniós jogszabályokra.

A nem megfelelő termékek elleni fellépés csak akkor lehet eredményes, ha a hatóságok az eddiginél **több információt osztanak meg egymással a vizsgálatokkal és az illegális termékekkel kapcsolatban.** A Bizottság az eddiginél sokkal többet fog tenni az érvényesítésért felelős hatóságok közötti közös információgyűjtésért és a különböző informatikai eszközök – mint például a nem élelmiszer jellegű termékek riasztási rendszere (RAPEX) és a piacfelügyeleti információs és kommunikációs rendszer (ICSMS) – összehangolásáért a hatóságok szabályértvényesítő munkájának elősegítése érdekében.

Továbbá megbízható **piacfelügyeleti mutatók** fogják szavatolni a piacfelügyelettel összefüggő kihívások egységes értelmezését.

Az érvényesítésért felelős tagállami hatóságok több támogatást kapnak majd feladataik összehangolásáért és ellátásáért. Létrejön egy **uniós termékmegfelelőségi hálózat.** Ez a hálózat adminisztratív segítséget fog nyújtani a több mint 500 tagállami hatóság szabályértvényesítő fellépéseinek összehangolásához szükséges közös vizsgálatokhoz. A hálózat lehetővé fogja tenni a hatóságok számára az ismeretek megosztását, a tisztviselők cseréjét, közös hírszerzési kép kialakítását és a célzottabb, kockázatalapú ellenőrzésekhez szükséges hatékony módszerek kialakítását. Emellett egységes képzést is biztosít a felügyelők számára, és segítséget nyújt a termékvizsgálati kapacitás közös beszerzéséhez. A hálózat biztosítani fogja a piacfelügyelet számára a közös európai piacon elengedhetetlen közös európai szemléletet. Mindez azonban a szubszidiaritás elvének maradéktalan tiszteletben tartásával történik majd. A kereskedőkkel szembeni konkrét határozatokat kizárólag a tagállami piacfelügyeleti hatóságok hajthatják majd végre.

Nagyon lényeges továbbá **a vállalkozások és az érvényesítésért felelős hatóságok közötti szorosabb együttműködés.** Mindkét félnek meg kell bíznia a másikban. Az alábbi területeken mérlegeljük a szorosabb együttműködést:

- Termékmegfelelési tájékoztatás: A gyártók úgy gondolják, hogy először őket kell értesíteni, amennyiben felmerül a gyanú, hogy termékeik nem felelnek meg az előírásoknak. Így azonnal fel tudnak lépni, tisztázni tudják a félreértéseket vagy szükség esetén korrekciós intézkedéseket tudnak hozni. Arról is tudni fognak, ha a kérdéses terméket máshol is forgalmazzák. A legtöbb olyan gyártónak, amely az uniós piacon értékesíti termékeit, már van képviselője, akivel könnyen kapcsolatba lehet lépni. Ezt a bevált gyakorlatot kötelezővé tesszük¹⁷.
- A vállalkozások és a helyi hatóságok közötti „megfelelőségi együttműködési megállapodások” révén a vállalkozások megfelelési kérdésekben tanácsadásban is részesülhetnek.

¹⁷ Egy terméket csak akkor lehet forgalomba hozni, ha van az Unióban letelepedett megfelelési információs felelőse, aki be tudja tölteni a közvetlen kapcsolattartó szerepét a piacfelügyeleti hatóságokkal. Ez a felelős lehet a gyártó, az importőr vagy bármely más, a gyártó által megbízott személy; a felelős megőrzi a termék előírás szerinti releváns műszaki dokumentációját – beleértve az uniós megfeleléségi nyilatkozatot, amennyiben szükséges –, és kérésre megosztja azt a piacfelügyeleti hatóságokkal.

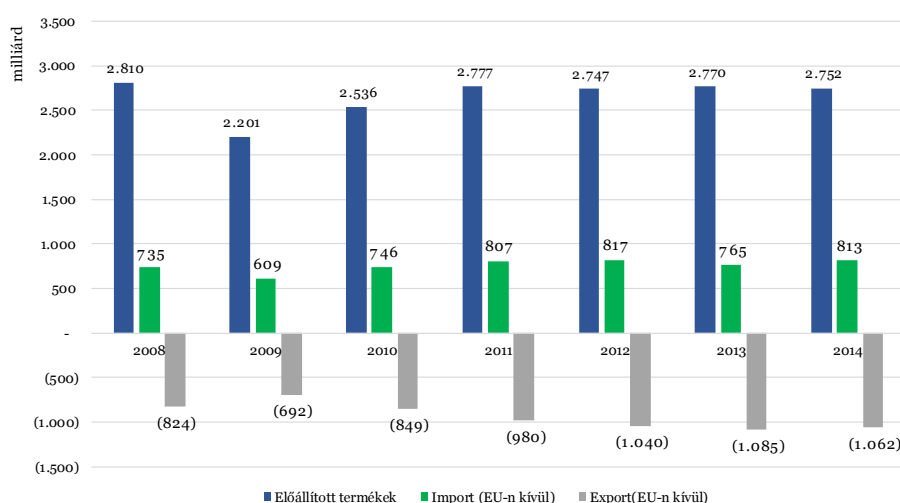
- A vállalkozások és a hatóságok „egyetértési megállapodást” írhatnak alá a nem megfelelő termékek azonosítására irányuló közös projektekről¹⁸.
- Mivel a megelőzés és a szabályok érvényesítése kéz a kézben jár, az uniós és a világ bármely táján működő vállalkozások tanácsot kaphatnak szabályozási kérdésekben a tagállami „termékinformációs kapcsolattartó pontoktól”¹⁹.

A biztonságos és jól működő egységes piac érdekében a vállalkozásoknak és a fogyasztóknak ismerniük kell a szabályokat, és birtokában kell lenniük a reagáláshoz és az alkalmazkodáshoz szükséges információknak. **A piacfelügyeleti hatóságoknak közzé kell tenniük vizsgálataik eredményét,** különösen ha korlátozzák bizonyos termékek forgalmazását.

b) Szabályérvényesítés a külső határokon

A fogyasztók az EU-n belül és kívül gyártott termékekkel kapcsolatban ugyanolyan szintű védelmet várnak el. Globalizált világunkban továbbra is kihívást jelent annak biztosítása, hogy az importált termékek is megfeleljenek az uniós előírásoknak, és ne jussanak tisztességtelen versenyelőnyhöz az uniós szabályok megszegésével. Az importált termékeket elvileg az egységes piacra való belépésükkor ellenőrizni kell. Azonban az importált termékek mennyisége lehetetlenné teszi, hogy minden szállítmányt ellenőrizzenek. 2015-ben az uniós piacokra kerülő termékek több mint 30 %-a importból származott. Becsült értékük csaknem 750 milliárd EUR volt²⁰.

Harmonizált termékek kereskedelme: Az eladott termékek és a nem uniós országokkal folytatott kereskedelem volumene (2008–2015, EU-28), milliárd EUR

¹⁸ Az iparági partnerek közötti egyetértési megállapodások a szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogsérelmek területén is használatosak, lásd a jelenkor társadalmi kihívásaira választ adó kiegyensúlyozott szellemi tulajdonjog-érvényesítési rendszerről szóló bizottsági közleményt (SWD(2017) 430 final), 8–9. o.

¹⁹ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/free-movement-sectors/mutual-recognition/contacts-list_hu.

²⁰ SWD(2017)466 — Bizottsági szolgálati munkadokumentum, A termékekre vonatkozó uniós harmonizációs jogszabályok betartására és érvényesítésére vonatkozó szabályok és eljárások megállapításáról, és a 305/2011/EU, az (EU) 528/2012, az (EU) 2016/424, az (EU) 2016/425, az (EU) 2016/426 és az (EU) 2017/1369 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a 2004/42/EK, a 2009/48/EK, a 2010/35/EU, a 2013/29/EU, a 2013/53/EU, a 2014/28/EU, a 2014/29/EU, a 2014/30/EU, a 2014/31/EU, a 2014/32/EU, a 2014/33/EU, a 2014/34/EU, a 2014/35/EU, a 2014/53/EU, a 2014/68/EU és a 2014/90/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelethez irányuló javaslatához csatolt hatásvizsgálat.

A külső határokon történő szabályérvényesítésre vonatkozó előírásokat a 21. század realitásaihoz kell igazítani, ideértve az online értékesítés térhódítását és az új Uniói Vámkódexet.

Az új javaslat hozzáigazítja a jelenlegi jogi szabályozást az új vámügyi szabályokhoz. Egyértelműbb előírásokat tartalmaz az Unióba belépő termékek ellenőrzésére, valamint a vámhatóságok és a piacfelügyeleti hatóságok közötti koordinációra vonatkozóan.

Az importőrök számára egyszerűsödik a papírmunka. A megbízható vállalkozásokat kevésbé szigorú ellenőrzésnek fogják alávetni, így a hatóságok azokra az esetekre tudnak koncentrálni, amelyek a legnagyobb kockázatot jelentik a termékbiztonságra nézve.

Továbbá, ha a szabályokat érvényesítő hatóságoknak kétségük támad egy termék megfelelőségével kapcsolatban, **felfüggesztik a termék Unión belüli szabad forgalmazását** mindaddig, amíg kielégítő bizonyítékot nem szereznek arról, hogy a termék az Unión belüli forgalmazásra alkalmas.

c) Akkreditáció és CE-jelölés

Míg a jelenlegi piacfelügyeleti szabályozás fejlesztésre szorul, az akkreditációra és a CE-jelölésre vonatkozó uniós szabályok viszonylag jól működnek. Az e közleményhez kapcsolódó jelentés hangsúlyozza a jól szervezett és megbízható akkreditációs és megfelelőségértékelési rendszer fontosságát, amely az uniós szakpolitika alappillére, és erősíti a termékbiztonságba vetett bizalmat.

3. EGYSÉG A SOKFÉLELESÉGBEN AZ EGYSÉGES ÁRUPIACON: KÖLCÖNÖS ELISMERÉS

Azon termékeknél – mint például a gyermekápolási cikkek vagy pénztárgépek –, ahol nincsenek egységes uniós termékszabályok, a kölcsönös elismerés elvének kell garantálnia, hogy az egyik tagállamban forgalmazott termék bármely másik tagállamban is forgalmazható legyen – amennyiben biztonságos és nem sérti a közérdeket²¹. Jelenleg túl gyakran fordul elő azonban, hogy a vállalkozások nem támaszkodhatnak a kölcsönös elismerésre, ha az egész EU-ban piacra szeretnének jutni a termékükkel. Különösen a kis- és középvállalkozások számolnak be súlyos nehézségekről azzal kapcsolatban, amikor a kölcsönös elismerés alapján próbálják forgalmazni termékeiket valamely másik tagállamban. A tagállamok kiegészítő követelményeket és a vizsgálat megismétlését írják elő, feleslegesen növelve a bürokráciát és a költségeket. Ezáltal a gazdasági szereplők nem tudnak élni az egységes piac kínálta mérethatékonysággal, a fogyasztói ár magasabb és – minden fél számára hátrányos módon – visszaesik a kereskedelem²².

²¹ Ezek az érdekek többek között a következők: a közérdekek, a közrend vagy a közbiztonság; az emberek, az állatok és a növények életének és egészségének védelme; a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme; vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme.

²² Lásd még: „The Cost of Non- Europe in the Single Market, 'Cecchini Revisited', An overview of the potential economic gains from further completion of the European Single Market” (Az európai egység hiányából fakadó költségek – a Cecchini-jelentés újraértékelése – Az európai egységes piac további kiteljesítéséből fakadó potenciális gazdasági előnyök áttekintése) [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/510981/EPRS_STU\(2014\)510981_REV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2014/510981/EPRS_STU(2014)510981_REV1_EN.pdf).

A tagállami hatóságok gyakran nem bíznak más tagállamok hatóságainak ítéletében, aminek eredményeképp további követelményeket és a vizsgálat megismétlését írják elő, feleslegesen növelve a bürokráciát és a költségeket. Emellett a piaci hozzáférés megtagadására vagy korlátozására vonatkozó határozatok bíróság előtti megtámadása hosszadalmas és költséges a piaci szereplők számára. Következésképpen a vállalkozásoknak indokolatlan költségeket kell viselniük, mert **termékeiket** több tagállami piachoz is **hozzá kell igazítaniuk, piacra lépésük késedelmet szenved, és üzleti lehetőségektől esnek el.** Ez elsősorban a kis- és középvállalkozásokat sújtja²³.

Ennek meg kell változnia. A jelenlegi rendszer fejlesztése lehetséges és szükséges. A Bizottság javaslata ezért az, hogy a jelenleg rendelkezésre álló lehetőségeket bővíteni kell és egyértelműen meg kell őket határozni, továbbá meg kell könnyíteni a piacra lépést.

Az egységes piac átláthatóságáról szóló (EU) 2015/1535 irányelv végrehajtása tekintetében is célzott és együttműködésen alapuló megközelítést fogunk alkalmazni. Ez az irányelv jelentősen elősegíti annak megelőzését, hogy a csak részben vagy egyáltalán nem harmonizált termékek piacra lépése korlátokba ütközzön. A tagállamok kötelesek bejelenteni a szóban forgó termékekre vonatkozó mindennemű jogszabálytervezetet, hogy az ilyen korlátokat még előzetesen meg lehessen akadályozni. Az irányelv végrehajtásáról szóló – szintén a mai napon közzétett – jelentés eredményeivel összhangban a Bizottságnak és a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy a problémákat egy korábbi szakaszban oldják meg, a legkiterjedtebb problémákra és a gazdaságilag legfontosabb területekre koncentrálnak a tagállamokban.

a) Működőképes rendszerre van szükség

Az áruk kölcsönös elismerésének elve az Európai Unió működéséről szóló szerződésből (EUMSZ) ered²⁴. Ezt az elvet az Európai Unió Bírósága többször is megerősítette. Következésképpen és eredményes alkalmazásához azonban a jelenlegi keret nem bizonyult elégségesnek. Ezért célszerű lenne **a kölcsönös elismerésről szóló rendeletet²⁵ felváltani egy új rendelettel**, amely egyértelművé teszi és egyszerűsíti a vállalkozások és a közigazgatási szervek által követendő eljárásokat.

A kölcsönös elismerésen alapuló piacra jutást csak abban az esetben szabadna megtagadni, ha ahhoz jogos és arányos közérdek fűződik. Jelenleg a piacra jutás jogszerűtlen és aránytalan megtagadása ellen csak a tagállami bíróságok előtt lehet fellebbezni. E folyamatok hosszadalmasak és költségesek, és nem felelnek meg a kölcsönös elismerés sajátos igényeinek. A piacra jutást megtagadó határozat elleni fellebbezés költsége termékenként és piaconként 10 000 EUR és 100 000 EUR között lehet. A vállalkozások szerint ez a legnagyobb akadálya a kölcsönös elismerési rendszer zökkenőmentes működésének. Sokszor – ahelyett, hogy vállalnák a bizonytalan kimenetelű fellebbezést – inkább többletköltség árán egyszerűen hozzáigazítják a terméket az előírásokhoz, az ennek megfelelő költségeket a fogyasztókra hárítva és hatékonysági veszteséget okozva ezzel az európai gazdaságnak.

²³ Ugyanott.

²⁴ A Szerződés 34. és 36. cikke.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 764/2008/EK rendelete (2008. július 9.) az egyes nemzeti műszaki szabályoknak a valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott termékekre történő alkalmazására vonatkozó eljárások megállapításáról és a 3052/95/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, HL L 218., 2008.8.13., 21. o.

A kölcsönös elismerésről szóló új javaslat a hatékony jogorvoslat és a kölcsönös elismerés iránti bizalom megerősítése érdekében **problémamegoldási eljárást** vezet be. Ennek első lépéseként **a már meglévő SOLVIT mechanizmusok alkalmazásával** peren kívüli, gyakorlati megoldásokra kell törekedni. Ha a párbeszéd megghiúsul, a Bizottság közbeléphet oly módon, hogy véleményt bocsát ki, és adott esetben ajánlásokat fogalmaz meg a felek részére, hogy segítse őket az ügy megoldásában. Így a vállalkozások és az exportáló tagállamok heteken, illetve hónapokon belül tudni fogják, hogy mire számíthatnak, és nem kell éveket várniuk arra, hogy termékeiket, illetve jogszabályaikat más tagállamok elismerjék. A Bizottság ezen túlmenően stratégiai módon élhet az EUMSZ 258. cikke szerinti érvényesítési hatáskörével, amennyiben egyes ágazatokban rendszerszintű problémák merülnek fel.

Jelenleg a vállalkozásoknak kölcsönös elismerés kérelmezésekor bizonyítaniuk kell, hogy termékeik már forgalomban vannak más uniós tagállamban. A hatóságok által erre vonatkozóan kért igazolások pedig – egy egyszerű számlától kezdve a termék jogszerű forgalmazására vonatkozó tagállami nyilatkozatig – igen sokfélék lehetnek. Annak érdekében, hogy segítsük a vállalkozásokat annak igazolásában, hogy termékeik megfelelnek valamely másik tagállam előírásainak, a hatóságokat megnyugtassuk és elősegítsük a határon átnyúló együttműködést, új, egyszerű és önkéntes **„kölcsönös elismerési nyilatkozat”** bevezetését javasoljuk, melyet a gazdasági szereplőknek kell kitölteniük, és amely csökkenteni fogja a bürokratikus terheket.

A kölcsönös elismerés érintett felei között nem elég jó a kommunikáció. Sokszor azért, mert az egyes szabályozásokkal kapcsolatos hatáskörök és feladatok több hatóság között oszlanak meg, ami nem könnyíti meg az eligazodást ezekben a sokszor egyébként is nagyon technikai kérdésekben. Ezért az a célunk, hogy **a termékinformációs kapcsolattartó pontok kommunikációs csatornaként is szolgáljanak a kölcsönös elismerés kérdésében**²⁶. Annak érdekében, hogy ezek a kapcsolattartó pontok világosan megkülönböztethetőek legyenek, közös vizuális jelképet is kaphatnának. **A kapcsolattartó pontok közötti határon átnyúló együttműködést** fokozni kell. A hatóságok között a kapcsolattartást online platform teszi majd lehetővé.

b) Fokozottabb együttműködés és több bizalom

A kölcsönös elismerés megfelelő működéséhez együttműködésre és bizalomra van szükség. Ezek teszik lehetővé a különböző tagállami megközelítések és aggályok kölcsönös megértését. A kölcsönös megértés elmélyítését a különösen problémás ágazatokkal – például az építőipari termékekkel – foglalkozó **tisztviselők cseréjével** mozdítjuk elő. Ugyanolyan fontos, hogy a Bizottság a kölcsönös elismerés megfelelő működése érdekében szorosabban együtt fog működni **bizonyos országokkal és ágazatokkal**.

A Bizottság tovább vizsgálja azt is, hogy a vállalkozások és a hatóságok számára milyen előnyökkel járna **a kölcsönös elismerés hatálya alá tartozó termékek jelenlegi jegyzékének** továbbfejlesztése²⁷.

A Bizottság továbbá igyekezni fog, hogy célzott képzések révén növelje a nemzeti hatóságok tájékozottságát a kölcsönös elismerés működéséről annak érdekében, hogy azok gyakrabban

²⁶ „A termékinformációs kapcsolattartó pontok” a vállalkozások és a tagállami közigazgatási szervek közötti kapcsolódási pontok, ahol az összes vonatkozó tagállami szabályról információt lehet találni.

²⁷ http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/free-movement-sectors/mutual-recognition/products-list_hu.

éljenek a kölcsönös elismeréssel és jobban bízzanak benne. A képzések célközönségét elsősorban a tagállami közigazgatási szervek (például a termékinformációs kapcsolattartó pontok, a problémás termékterületek, a tagállami bíróságok, a piacfelügyeleti hatóságok és a SOLVIT személyzete) és a vállalkozások jelentenék. A hatóságok és a vállalkozások számára létrehozott, a kölcsönös elismerésre vonatkozó célzott **oktatóképző** csomag és a **kölcsönös elismerési szabálykönyv** átfogó iránymutatást ad majd a kölcsönös elismerés alkalmazásáról.

Végezetül a tagállamoknak továbbra is kifejezetten foglalkozniuk kell a kölcsönös elismeréssel a nemzeti műszaki szabályokban, de ezt közérthető módon kell tenniük. A Bizottság ezért arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a nemzeti műszaki szabályokba illesszenek be egy **egyértelmű „egységes piaci záradékot”**²⁸, és dolgozzanak ki iránymutatást annak alkalmazásához:

„Az Európai Unió valamely más tagállamában vagy Törökországban jogszerűen forgalomba hozott termékek, illetve az EGT-megállapodás részes felei közé tartozó EFTA-tagállamból származó és ott jogszerűen forgalomba hozott termékek esetében azt kell feltételezni, hogy e termékek megfelelnek ezen intézkedésnek. Ezen intézkedés alkalmazása a(z) [hivatkozás] rendeletről függ.”

4. KÖVETKEZTETÉS

Az egységes termékpiac az EU egyik legértékesebb eszköze. Versenyelőnyt biztosít az EU-nak a globalizált kereskedelmi hálózatok és értékláncok kihívásainak megválaszolásában. Ha meg akarunk felelni e kihívásoknak, gondoskodnunk kell arról, hogy az egységes piac teljesítse kitűzött célját, azaz piaci lehetőségeket biztosítson a vállalkozásoknak és magas szintű védelmet garantáljon mindenkinek. Az érintetteknek – azaz a lakosságnak, a munkavállalóknak, a vállalkozásoknak és a hatóságoknak – bizonyosnak kell lenniük abban, hogy az általuk beszerzett termékek biztonságosak, illetve hogy átlátható és tisztességesen működő környezetben működhetnek, ahol a szabályok mindenre egyformán érvényesek. Bízniuk kell abban, hogy a termékek biztonságosak és megfelelnek a jogszabályoknak.

E csomag célja, hogy mindenki számára megteremtse a biztonságos termékek e átlátható és tisztességes egységes piacát. A hatóságok és a vállalkozások számára a kölcsönös elismerés elve megteremti a szükséges bizalmat, mégpedig olyan alapelvként, amely mindenki számára védi a közérdeket, és megnyitja az egységes piacot. A szabályok jobb betartása és érvényesítése meg fogja erősíteni a fogyasztóknak az egységes piacon forgalmazott termékek iránti bizalmát. Ez még nagyobb jelentőséggel bír az egyre gyorsabban változó és egyre integráltabb világban.

Annak érdekében, hogy megtegyük a bizalom megteremtéséhez szükséges lépéseket, a csomagban foglalt jogalkotási javaslatokon túlmenően szorosan együtt fogunk működni az illetékes hatóságokkal és az érdekelt felekkel. Így tudjuk elérni, hogy a holnap termékeinek egységes piacán már most minden érintett kézzelfogható, pozitív változásokat tapasztalhasson.

²⁸ Ez nem vonatkozik az EFTA-országokból és Törökországból származó azon termékekre, amelyeket kizártak az EGT-megállapodás, illetőleg a Törökországgal létrehozott vámunió hatálya alól (például halak és halászati termékek).

Függelék: A „puha” jogi intézkedésekre vonatkozóan javasolt menetrend

2018:

- Egységes piaci záradék
- Folyamatban: A piacfelügyeleti informatikai eszközök (mint például a RAPEX és az ICSMS) konvergenciájának optimalizálása a vonatkozó jogalappal összhangban.
- Piacfelügyeleti mutatók bevezetése
- A kölcsönös elismerésre vonatkozó tájékoztató kampány előkészítése
- A kölcsönös elismeréssel kapcsolatos oktatóképző program kidolgozása
- Együttműködésen alapuló megközelítés bizonyos ágazatokra vonatkozóan az egységes piac átláthatóságáról szóló irányelv keretében

2019:

- Kölcsönös elismerési szabálykönyv
- Tisztviselők cseréje
- A kölcsönös elismerés hatálya alá tartozó termékek meglévő jegyzéke továbbfejlesztésének vizsgálata